

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

2020/21

Sjöängsskolan, Askersunds Kommun

2020-06-12

Likabehandlingsteamet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. <u>Utvärdering av fjolårets plan</u>	4
1.1 Incidentrapporter	4
1.2 Trivselenkät	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1.3 Kartläggning av skolområde	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1.4 Fokussamtal	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1.5 Fortbildning – ökad medvetenhet	4
2. <u>Sjöängsskolans Plan 2020/2021</u>	5
2.1 Vår vision	5
2.2 Lagar	5
2.3 Verksamhetsformer som omfattas av planen	5
2.4 Ansvariga för planen	5
2.5 Planens giltighet och utvärdering	6
3. <u>Delaktighet i likabehandlingsarbetet</u>	7
3.1 Eleverna	7
3.2 Vårdnadshavarna	7
3.3 Personalen	7
4. <u>Mål för främjande insatser</u>	8
4.1 ALV	8
4.2 Fortbildning – ökad medvetenhet	8
4.3 Information	8
5. <u>Mål för förebyggande insatser</u>	9
5.1 Trivselenkät	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.2 Kartläggning av skolområde	9
5.3 Fokussamtal	9
6. <u>Åtgärdsarbete</u>	10
6.1 Trivselenkät	10
6.2 Kartläggning av skolområde	10
6.3 Fokussamtal	10
6.4 Fortbildning – ökad medvetenhet	10
7. <u>Arbetsgång likabehandlingsärende</u>	11
8. <u>Metod vid samtal</u>	12
8.1 Bakgrundsfakta	12
8.2 En strategi planeras	12

8.3 Samtal med den utsatte.....	12
8.4 Samtal med den som utsätter någon.....	12
8.5 Vårdnadshavare informeras.....	12
8.6 Mentor/arbetslag informeras	12
8.7 Uppföljning	12
8.8 Dokumentation till administrationen.....	12
8.9 Avslut eller fortsatta insatser.....	12
9. Likabehandlingsteamet	13
Referenser	14
Bilaga 1 Frågor trivselenkät	15
Bilaga 2 Sjöängsskolans ordningsregler	16
Bilaga 3 Sjöängsskolans åtgärdstrappa	17
Bilaga 4 Centrala begrepp	18
Bilaga 5 Likabehandlingsteamets årshjul.....	20

1. UTVÄRDERING AV FJOLÅRETS PLAN

Planen har utvärderats av Likabehandlingsteamet. Vid utvärderingen gjordes en analys huruvida åtgärderna i fjolårets plan har blivit gjorda, hur utfallet blev samt förslag på förbättringar till nästa års plan.

1.1 Incidentrapporter

Under läsåret 2019/20 hade 26 likabehandlingsärenden från Sjöängsskolan rapporterats till nämnden.

1.2 Trivselenkät

Under 2019 gjordes en trivselenkät. Resultatet av denna var ej användbart då flera elever var borta och många av de elever som var här, tog inte enkäten seriöst.

1.3 Fortbildning – ökad medvetenhet

Likabehandlingsteamet, vilka har representanter från flertalet arbetslag på skolan, har ökat sin medvetenhet inom flertalet aktuella områden så som nya arenor för kränkande behandlingar, mobbning som social konstruktion parallellt med ett mer individbaserat tänk och forskningsresultat avseende olika problematik för flickor respektive pojkar.

2. SJÖÄNGSSKOLANS PLAN 2018/2019

Den svenska skolan har en skyldighet när det gäller att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot all form av kränkande behandling (Nilsson, 2013; Skolinspektionen, 2016). Vidare ska alla skolor enligt skollagen (SFS 2010:800) ha en årlig plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen (STF 2008:567) vilka ofta skrivs samman till en plan (Diskrimineringsombudsmannen, 2012; Nilsson, 2013; Skolinspektionen, 2016; Skolverket, 2009; Skolverket, 2011). Sjöängsskolan följer givna riktlinjer och har valt att årligen skriva samman dessa planer till en plan vilken namngetts *Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling*.

2.1 Vår vision

På Sjöängsskolan ska alla kunna känna arbetsglädje, trivsel, trygghet, självförtroende och ansvar. Vi ska skapa ett klimat där ingen accepterar trakasserier eller kränkande behandling.

2.2 Lagar

En viktig lag att beakta vid arbetet med likabehandling är *diskrimineringslagen* (STF 2008:567). Diskriminering handlar om att människor missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (Edling, 2012; STF 2008:567).

Det förekommer också utsatthet som inte faller under diskrimineringslagen men däremot under *skollagen*, (Nilsson, 2013; STF 2008:567; SFS 2010:800). Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (STF 2008:567), kränker barns eller elevers värdighet (Nilsson, 2013; Skolverket, 2014). Kränkande behandling inkluderar i princip alla tillfällen då någon känner sig illa behandlad.

2.3 Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskolan årskurs 6 till 9 samt grundsärskola årskurs 6 till 10.

2.4 Ansvariga för planen

Rektor har det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplan upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. Rektor ansvarar också för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling. Rektor ansvarar dessutom för att all personal, alla elever och vårdnadshavare får ta del av likabehandlingsplanen.

All personal i våra verksamheter har skyldighet att visa respekt för den enskilda eleven/barnet samt att uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka alla former av kränkande behandling i enlighet med handlingsplanen.

Elever har ett ansvar att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med personal och andra barn/elever samt förstå innebörden av att man är varandras arbetsmiljö. Eleven ska handla utifrån skolans värdegrund, respektera andra och visa hänsyn. Det är viktigt att man funderar över hur man uppträder och hur andra kan tänkas uppfatta detta.

Vårdnadshavare och/eller andra viktiga vuxna i elevens omgivning, har också ett ansvar. Om både verksamheter och hem tydligt tar avstånd från kränkande behandling får detta en positiv inverkan på eleven. Prata med eleven om kränkande behandling. Vi kan alla hjälpas åt att skapa verksamheter där alla trivs och har det bra.

2.5 Planens giltighet och utvärdering

Planen gäller från 2020-08-20 till 2021-08-20. Årets plan ska utvärderas senast 2021-05-31. Likabehandlingsteamet utvärderar planen genom analys av planens olika delar samt utfall av insatser. Nya mål och åtgärder skrivs in i nästa läsårsplan.

3. DELAKTIGHET I LIKABEHANDLINGSARBETET

Delaktighet i likabehandlingsarbetet handlar om att tillse att elever, vårdnadshavare och personal får ett reellt inflytande i skolans arbete och är ett sätt att aktivt främja lika rättigheter.

3.1 Eleverna

Eleverna medverkar både i kartläggningen av nuläget och planerandet av olika skolaktiviteter. Elevrådsrepresentanterna är den länk som under året tar tillvara och vidarebefordrar klassens tankar till elevrådet och likabehandlingsteamet.

3.2 Vårdnadshavarna

Vid höstens första föräldramöte presenteras likabehandlingsplanen av rektor/mentor. När trivselenkäten och kartläggningen är genomförd och analyserad presenteras resultatet i Föräldrarådet. Planen finns tillgänglig på skolans hemsida.

3.3 Personalen

Vid uppstarten av terminen går likabehandlingsplanen igenom med personalen för att förankra och diskutera den nya planen. Vid kränkande behandling används planens rutiner. Mentor ansvarar för att gå igenom planen med nya elever. Rektor ansvarar för att göra ny personal delaktiga i planen.

4. MÅL FÖR FRÄMJANDE INSATSER

Främjande insatser handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för trygghet och goda demokratiska värderingar som finns i verksamheten.

4.1 ALV

Representanter från Likabehandlingsteamet och elevhälsan får tid för att planera Alla Likas Värde (ALV) aktiviteter. På Sjöängsskolan verkar ALV-aktiviteterna för öppenhet, tolerans och gruppstärkande övningar. Arbetet involverar hela personalen och riktas mot samtliga elever på skolan. Läsåret 2020-2021 har kommunen anställt personal inom projektet hälsofrämjande elevarbete. Dessa personer kommer bli delaktiga i arbetet.

4.2 Fortbildning – ökad medvetenhet

Likabehandlingsteamet försöker hålla sig uppdaterad om ny forskning inom området och arbetar regelbundet med likabehandlingsfrågor.

4.3 Information

Vi diskuterar kontinuerligt i arbetslagen, under elevtid och i klassråd/elevråd om elevers och grupper trivsel och trygghet samt vad vi kan göra för insatser. I arbetslagen kan vi även delge information om vad vi uppmärksammat, då vi har många elever gemensamt i undervisning och bemötande/beteenden under raster. Från och med höstterminen 2020 har arbetslagen även särskilt avsatt tid för att systematiskt diskutera och informera dessa frågor. I de fall då mentor eller ämneslärare behöver diskutera klasser, grupper eller enskilda elever, med elevhälsan anmäls det till "bollplank".

5. MÅL FÖR FÖREBYGGANDE INSATSER

Förebyggande åtgärder är baserade på de identifierade risker och konkreta problem som upptäcks vid kartläggningar av situationen på skolan.

5.1 Trivselenkät

Under våren 2020 genomfördes en trivselenkät (bilaga 1) med alla elever. Resultatet var bristfälligt. Likabehandlingsteamet har ansett att resultatet inte är tillförlitligt.

5.2 Kartläggning av skolområde

Under våren 2020 genomförs en trivselenkät. På grund av coronaläget under vårterminen så genomfördes inte någon kartläggning enligt årshjul (bilaga 5).

5.3 Fokussamtal

Under 2019/20 genomfördes inga fokussamtal då trivselenkätens resultat inte var tillförlitligt.

Läsåret 2020/21 kommer fokussamtalen och trygghetsvandringen återupptas då med fokus på den allmänna trivseln och tryggheten. Elevernas beskrivningar kommer att tillvaratas av Likabehandlingsteamet i samarbete med EHT i sitt vidare arbete enligt tidsplan utifrån årshjul (bilaga 5).

6. ÅTGÄRDSARBETE

Åtgärdsarbete handlar om rutiner för hur situationer ska hanteras och lösas.

6.1 Trivselenkät

Likabehandlingsteamet har i utvärderingen av fjolårets plan bedömt att elevenkäten behöver vidareutvecklas inför nästa mättillfälle. Vi behöver säkerställa att enkäten genomförs då de flesta elever är på skolan samt att den inte sammanfaller med andra enkäter.

6.2 Kartläggning av skolområde

Lsåret 2020/21 kommer representanter ur likabehandlingsteamet, elevhälsan och elevrådet att genomföra trygghetsvandringar på skolan.

6.3 Fokussamtal

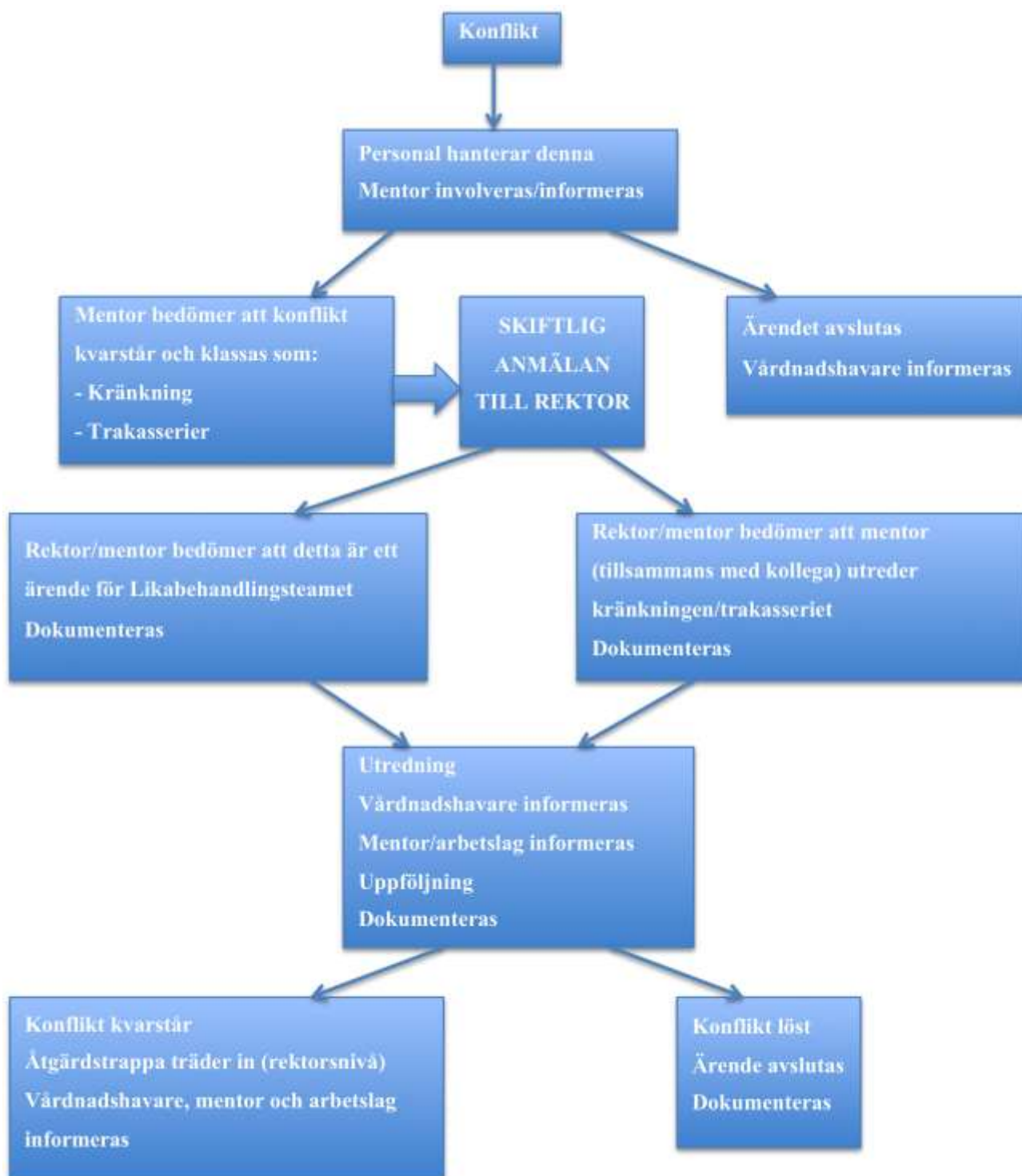
Fokussamtal (LBT) och trygghetsvandring (EHT/ elevråd) kommer att genomföras under januari månad enligt lagd årscykel (Bilaga 5).

6.4 Fortbildning – ökad medvetenhet

Genom ett gemensamt arbete avser Likabehandlingsteamet kunna hålla sig uppdaterad om ny forskning inom området och aktivt arbeta regelbundet med likabehandlingsfrågor. Vi ser att färre inställda lektioner har lett till att färre kränkningsärenden inkommit. Vi tar med oss detta in i läsåret 2020/21 som en viktig del i det förebyggande arbetet.

7. ARBETSGÅNG LIKABEHANDLINGSÄRENDE

På Sjöängsskolan följer likabehandlingsärenden samma struktur oavsett vem som uppmärksammar ett ärende. Nedan presenteras ett ärendes arbetsgång.

8. METOD VID SAMTAL

På Sjöängsskolan följer samtalet vid utredning av en konflikt skyndsamt och med samma struktur oavsett om den genomförs av mentor, personal eller någon tillhörande Likabehandlingsteamet. Nedan presenteras samtalets arbetsgång.

8.1 Bakgrundsfakta

Inför samtalet inhämtas all tillgänglig information för att ha en god grund att påbörja arbetet utifrån.

8.2 En strategi planeras

Med utgångspunkt i framkommen bakgrundsfakta planeras en strategi upp för arbetet.

8.3 Samtal med den utsatte

Det första samtalet genomförs med den utsatte/utsatta. Samtalet dokumenteras med datum.

8.4 Samtal med den som utsätter någon

Därefter följer samtal med den som utsätter någon. Vid fall med fler personer som utsätter någon samtalas det med en person i taget (dock i tät tidsföljd). Samtalet dokumenteras med datum.

8.5 Vårdnadshavare informeras

Vårdnadshavarna till utsatte/utsatta och den som utsätter någon informeras om uppkommen konflikt, vilka insatser som gjorts och vad som kommer att ske härnäst.

8.6 Mentor/arbetslag informeras

Mentor/arbetslag till utsatte/utsatta och den som utsätter någon informeras om uppkommen konflikt, vilka insatser som gjorts och vad som kommer att ske härnäst.

8.7 Uppföljning

Efter cirka två veckor följs utredningen av konflikten upp.

8.8 Dokumentation till administrationen

Utredningen av uppkommen konflikt dokumenteras med datum och lämnas in till administrationen.

8.9 Avslut eller fortsatta insatser

Om konflikten är löst avslutas fallet. Kvarstår konflikten följer vidare insatser enligt åtgärdsstrappa. Mentor/arbetslag till utsatte/utsatta och den som utsätter någon informeras.

9. LIKABEHANDLINGSTEAMET

Sjöängsskolans likabehandlingsteam består av kurator, lärare och skolledning. **Om du misstänker eller vet att ett barn är utsatt kontakta utan dröjsmål ditt barns mentor eller annan personal på skolan.** Namn och telefonnummer finns nedan till representanter för likabehandlingsteamet, rektor och andra centrala befattningar på skolan.

Jesper Lewén, rektor	0583 81223
Kosti Leppimaa, LBT	0583 81228
Bengt Niemelä, LBT	0583 81220
Stina Ogenklev, LBT	0583 81232
Sofia von Sydow, LBT	0583 81220
Robert Pettersson, LBT	0583 81232
Anna Jacobsson, kurator	0583 81252
Pia Wååg, specialpedagog	0583 81212
Cecilia Niklasson, skolsköterska	0583 81217

REFERENSER

- Edling, Silvia (2012). *Att vilja andra väl är inte alltid smärtfritt: att motverka kränkningar och diskriminering i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekerwald, Hedvig, & Säfström, Carl Anders (2012). *Levd demokrati? Skola och mobbning i ungdomars liv*. Stockholm: Liber.
- Nilsson, Marco (2013). *Juridik i professionellt lärarskap. Lagar och värdegrund i den svenska skolan*. Malmö: Gleerups.
- Ringrose, Jessica (2008). Just be friends: exposing the limits of educational bully discourses for understanding teen girls' heterosexualized friendships and conflicts. *British Journal of Sociology of Education* 29:5, s.509-522.
- Skolinspektionen (2016). *BEO – barn och elevombudet*.
<http://www.skolinspektionen.se/sv/BEO/> 2016-04-05
- Skolverket (2009). *Förebygga diskriminering - främja likabehandling i skolan (reviderad version)* <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1774> 2016-04-05
- Skolverket (2011). *Nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling – lagens krav och huvudmannens ansvar*. Stockholm: Fritzes.
- Skolverket (2014). *Skolverkets allmänna råd. Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Stockholm: Fritzes.
- STF 2008:567. *Diskrimineringslag*. Stockholm: Kulturdepartementet.
- SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

BILAGA 1 FRÅGOR TRIVSELENKÄT

Nedan redovisas frågorna vilka användes i trivselenkäten som genomfördes under senhöst 2019 på Sjöängsskolan. Samma enkät kommer att användas under hösten 2020.

Frågor

1. Hur trivs du i klassen?
2. Har du kompisar i klassen?
3. Har du någon att vara tillsammans med på rasten?
4. Brukar någon slå dig i skolan?
5. Har du känt dig utfrusen av klasskompisarna?
6. Är du rädd på rasterna?
7. Brukar du slå någon i skolan?
8. Finns det någon i klassen som du tycker är ensam?
9. Finns det någon som regelbundet retar dig?
10. Hur trivs du med dina mentorer? Varför? Varför inte?
11. Hur trivs du med dina övriga lärare?
12. Hur trivs du i korridorerna?
13. Hur trivs du i omklädningsrummet?
14. Vad skulle få dig att känna dig mer motiverad att gå till skolan?
15. Känner du dig lyssnad till av dina kompisar?
16. Känner du dig lyssnad till av vuxna på skolan?
17. Känner du dig sedd av vuxna på skolan?
18. Känner du dig stressad i skolan? Vad är det som stressar dig?
19. Hur ofta får du grova ord och svordomar sagda till dig?
20. Hör du ofta grova ord och svordomar under din skoldag?
21. Hur ofta säger du något trevligt till andra?
23. Hur ofta är du hjälpsam/snäll mot andra?

BILAGA 2 SJÖÄNGSSKOLANS ORDNINGSGREGLER

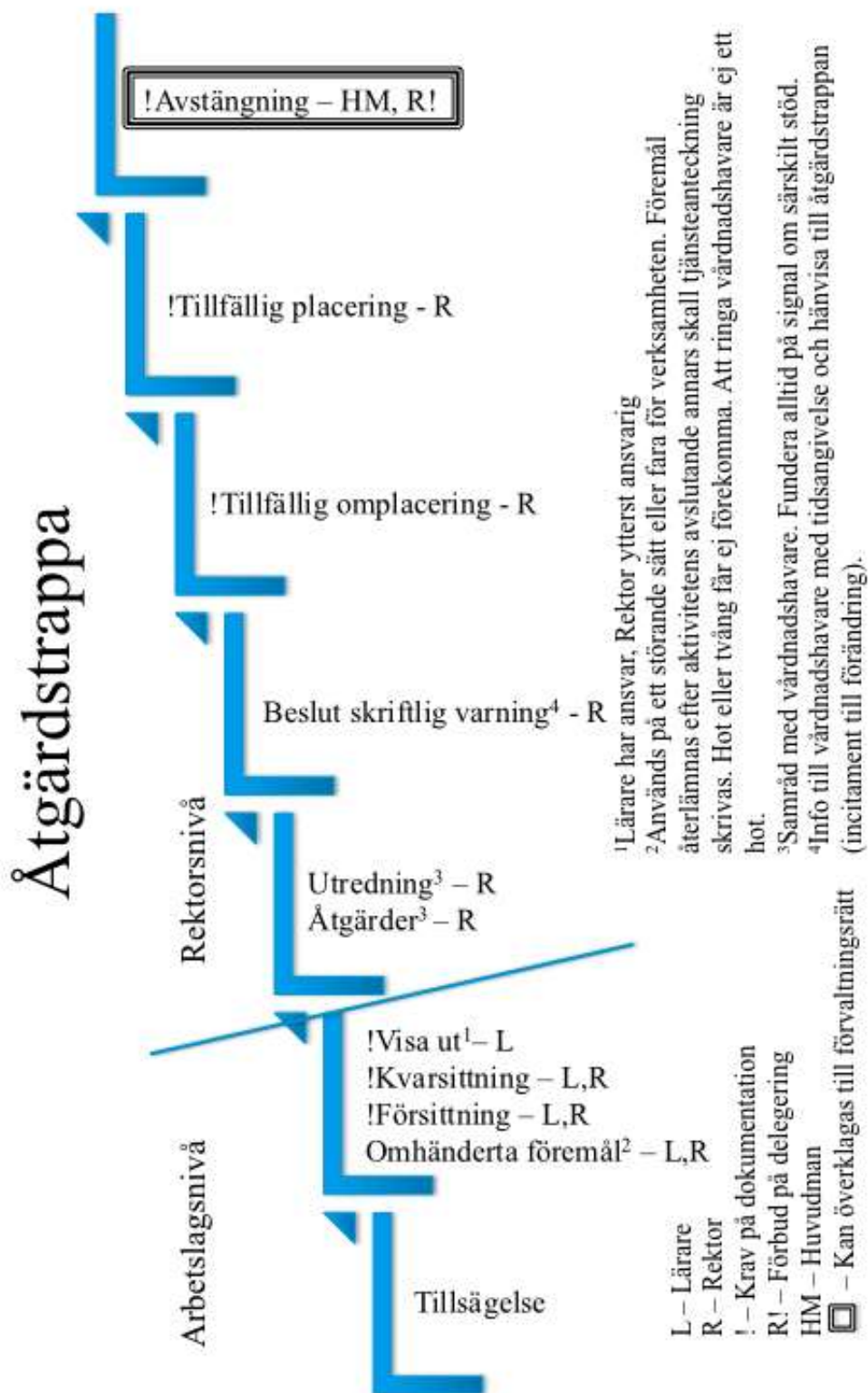
Nedan följer Sjöängsskolans ordningsregler.

Sjöängsskolans ordningsregler

- Vi uppmuntrar kamratskap, hjälpsamhet, vänlighet och retas inte med någon.
- Vi lägger undan mobiltelefoner och använder den inte under lektionstid utan tillåtelse.
- Vi respekterar arbetsro i skolans lokaler.
- Vi håller överenskommelser.
- Vi lyssnar på den som har ordet.
- Vi passar tider och har rätt saker med oss.
- Vi tar av oss ytterkläder då vi kommer in i klassrummet.
- Vi dricker och äter inte utan tillåtelse på lektionstid. Energidryck är inte tillåten.
- Vi kastar inte snöboll på skolgården.
- Vi följer tillrättavisningar från vuxna i skolan, inte bara från våra lärare.
- Om det händer en olycka och vi har sönder något så anmäler vi det till en vuxen.
- Nolltolerans råder mot våld, kränkande behandling, rasism och ovårdat språk.
- Nolltolerans råder mot klotter, förstörelse och nedskräpning.
- Nolltolerans råder mot rökning, snusning, alkohol och droger.
- Vår skolmiljö är skofri, vi använder därmed inga ytterskor i skolans lokaler.

BILAGA 3 SJÖÄNGSSKOLANS ÅTGÄRDSTRAPPA

BILAGA 4 CENTRALA BEGREPP

I arbetet med skolans gemensamma värdegrund förekommer flertalet begrepp. I syfte att tydliggöra begreppens betydelse beskrivs nedan några av de mest centrala och ofta förekommande.

Mobbning

Skolan har en skyldighet att se till att erbjuda en likvärdig utbildning så att alla trivs och kan tillgodogöra sig utbildningen för att fullgöra sin skolplikt (Nilsson, 2013).

Mobbning är en form av ”trakasserier eller kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag” (Skolverket, 2014). Mobbning inbegriper därmed inte enstaka kränkningar och den skada andra orsakar omedvetet (Edling, 2012; Ringrose, 2008). Noterbart är att mobbning inte definieras som ett brott i svensk lagstiftning (Nilsson, 2013). Det finns emellertid lagar och regler som kan tillämpas när barn blir utsatta. Vidare kan det i fall som inte direkt rör sig om lagbrott, vilka regleras av brottsbalken, vara allvarliga problem som strider mot skollagens (SFS 2010:800) mål.

Diskriminering

En viktig lag att beakta vid eventuell förekomst av mobbning är diskrimineringslagen (STF 2008:567). Diskriminering handlar om att människor missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (Edling, 2012; STF 2008:567). Även om mobbning inte definieras som ett brott i svensk lagstiftning kan handlingarna röra sig om lagbrott utifrån diskrimineringslagen och därmed regleras av brottsbalken (Nilsson, 2013). Inom elevernas verksamheter är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse (Skolverket, 2014). Eftersom diskriminering handlar om missgynnande bygger den förutsättningen på någon form av makt hos den som utför diskrimineringen.

Kränkande behandling

Det förekommer också mobbning som inte faller under diskrimineringslagen men däremot under skollagen, (Nilsson, 2013; STF 2008:567; SFS 2010:800). Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (STF 2008:567), kränker barns eller elevers värdighet (Nilsson, 2013; Skolverket, 2014). Kränkande behandling inkluderar i princip alla tillfällen då någon känner sig illa behandlad. Det kan handla om mobbning, att någon blir illa behandlad på grund av vissa egenskaper till exempel kroppsstorlek men också om att utsättas för psykiskt eller fysiskt våld, till exempel en knuff eller utfrysning (Edling, 2012). I begreppet kränkande behandling finns inte kravet på ”upprepade tillfällen” som mobbningsbegreppet innehar (Ekerwald & Säfström, 2012). Därmed täcker kränkande behandling även enstaka negativa handlingar. Vidare bör poängteras att det är den som är utsatt som avgör vad som är kränkande (Nilsson, 2013).

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna benämns som trakasserier (Skolverket, 2014; Edling, 2012). Om personal inom elevernas verksamheter utsätter någon för trakasserier faller det således under begreppet diskriminering vilket i förlängningen kan medföra att handlingarna rör sig om lagbrott utifrån diskrimineringslagen och därmed regleras av brottsbalken.

BILAGA 5 LIKABEHANDLINGSTEAMETS ÅRSHJUL

Årshjul för likabehandlingsteamets övergripande arbete

